

Priorytety polityki miejskiej samorządu województwa kujawsko-pomorskiego

Z mocy obowiązującego prawa polityka rozwoju miasta, podobnie jak i gminy wiejskiej, jest kompetencją jego samorządu. Obejmuje ona zarówno sferę programowania polityki, jej realizację jak i odpowiedzialność za jej efekty. Tradycyjnie zakres polityki miejskiej wyznaczają zadania związane z tworzeniem jak najlepszych warunków dla rozwoju miasta jako struktury osadniczej, z poprawą jakości życia jego mieszkańców. Analiza rozwoju dzisiejszych miast wskazuje, iż polityka miejska prowadzona tylko przez podmiot, jakim jest samorząd miejski, nie obejmuje ogółu spraw związanych z ich rozwojem. W przypadku miast, zwłaszcza o znaczeniu ponadlokalnym (regionalnych, metropolii), podmiotami kreującymi ich politykę rozwoju winny być w istotnym udziale samorządowe władze regionalne i władze krajowe.

Samorządy wojewódzkie są ustawowo zobowiązane do działań prorozwojowych prowadzonych na podstawie strategii rozwoju województw. Obecnie dysponują one poważnymi środkami na politykę regionalną, której segmentem winna być polityka miejska ukierunkowana na wspieranie rozwoju miast i miasteczek województwa.

Władze krajowe, dysponujące środkami na politykę regionalną państwa poprzez ustalone założenia dotyczące struktury przestrzenno-funkcjonalnej kraju, jego zagospodarowania infrastrukturalnego, a w szczególności odnoszące się do kształtu krajowego systemu osadniczego, winny wspierać procesy rozwojowe w miastach istotnych z punktu widzenia funkcjonowania państwa. Odnośne ustalenia dotyczące roli kujawsko-pomorskich miast w krajowym systemie osadniczym, które będą przyjęte w aktualizowanej koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju i w zamierzonej krajowej strategii rozwoju regionalnego, będą opisywać zakres możliwego ich ujęcia polityką regionalną państwa.

Akceptując cele miejskie polityki spójności Unii Europejskiej, uwzględniając postulaty dotyczące polityki miejskiej kierowane do samorządów regionalnych i rządu przez Związek Miast Polskich i Unię Metropolii Polskich, samorząd województwa kujawsko-pomorskiego zamierza wspierać samorządy miejskie w następujących zakresach ich działania:

- innowacyjnego rozwoju miast, czyli realizacji w nich celów Strategii Lizbońskiej,
- odnowy (rewitalizacji) miast i miasteczek,
- wzmacniania funkcji metropolitalnych aglomeracji Bydgoszczy i Torunia.

1. Polityka innowacyjnego rozwoju miast

Polityka innowacyjnego rozwoju miasta to polityka zorientowana na podnoszenie poziomu innowacyjności lokalnej gospodarki (i sfery badawczo-rozwojowej) a w następstwie wzmacnianie konkurencyjności miasta, to polityka ukierunkowana na tworzenie warunków infrastrukturalnych dla innowacyjnej przedsiębiorczości, innowacyjnej aktywności społecznej, to polityka inicjowania, rozwijania sieci współpracy podmiotów innowacyjnej gospodarki i podmiotów sfery naukowo-badawczej, sieciowej współpracy przedsiębiorstw między sobą.

W ramach polityki innowacyjnego rozwoju miejskiego priorytetami samorządu województwa są:

- rozwój miejskiej infrastruktury innowacyjności:

- innowacyjnej infrastruktury finansowej miast (fundusze: pożyczkowe, poręczeń kredytowych, załączkowe, wysokiego ryzyka),
- innowacyjnej infrastruktury informacyjnej (lokalnych sieci informatycznych, baz informacji, zwłaszcza umożliwiających, warunkujących współpracę sfery gospodarczej ze sferą naukową oraz sferą wiedzy innowacyjnej),
- innowacyjnej infrastruktury techniczno-technologicznej miast (z istotnym udziałem władz miejskich w finansowym i organizacyjnym wsparciu powstania miejskich podmiotów innowacyjności jak np: parki naukowe i technologiczne, centra doskonałości i inkubatory technologiczne).

- tworzenie warunków dla rozwoju miejskiego kapitału ludzkiego i społecznego:

- upowszechnianie umiejętności współpracy i współdziałania mieszkańców, ich samoorganizacji, promocja postaw pro społecznych i pro obywatelskich,
- powstania miejskich struktur kształcenia ustawicznego dla rozwiązywania problemów lokalnych rynków pracy.

2. Polityka odnowy (rewitalizacji) miast i miasteczek

Polityka odnowy miasta to polityka mobilizowania różnorodnych podmiotów miejskich (partnerów) do podejmowania działań z jednej strony osłabiających, eliminujących przyczyny regresu i degradacji, z drugiej działań uruchamiających procesy odnowy, znaczącej poprawy w sferze gospodarczej i społecznej a także stanu infrastruktury technicznej i społecznej, stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego, poprawy wizerunku miasta, jego atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej. Podmiotem inicjującym i organizującym te działania, winien być samorząd miasta.

Skala potrzeb kujawsko-pomorskich miast i miasteczek, a jednocześnie ich obecne możliwości finansowe, implikują celowość wyboru zakresu wspierania ich polityk rewitalizacji. W polityce odnowy miast i miasteczek priorytetami samorządu województwa są:

- poprawa estetyki, jakości miejsc publicznych i ochrona miejskiego krajobrazu kulturowego:

- renowacja fasad budynków i budowli, pełna renowacja wybranych obiektów zabytkowych,
- odnowa nawierzchni placów rynkowych (centrów miast) i ulic przyległych, ulic głównych, może być łączona z optymalizacją rozwiązań komunikacyjnych i z odnową infrastruktury podziemnej,
- aranżacja małej architektury, tym rekreacyjnej, odnowa terenów zielonych, adaptacja obecnych ugorów miejskich do użytkowania jako terenów publicznych (parki, zieleńce, dziecięce ogrody zabaw itp.),
- modernizacja systemów oświetlenia ulic i obiektów zabytkowych.

- wzmacnianie gospodarczego potencjału małych miast i miasteczek:

- przygotowanie terenów lokalizacji nowych inwestycji (opracowanie dokumentacji planistycznej, zagospodarowanie ich infrastrukturą techniczną itp.),
- adaptacja nieużytkowanych obiektów (terenów) przemysłowych i powojennych do nowej funkcji gospodarczej.

3. Polityka metropolitalna

Polityka nazywana metropolitalną, to polityka ukierunkowana na wzmocnienie integracji miast Bydgoszczy i Torunia, wzmocnienie ich pozycji w systemie osadniczym kraju. Infrastrukturalna i funkcjonalna aglomeracja budowana przez wymienione miasta, winna urzeczywistnić ich szansę stania się jedną z metropolii naszego kraju, jednym z jego centrów innowacyjności, węzłem w europejskiej sieci kontaktów, wymiany oraz przepływu dóbr materialnych i symbolicznych.

Wspierając metropolitalne aspiracje samorządów Bydgoszczy i Torunia priorytetami polityki miejskiej samorządu województwa są:

- **wzmacnianie funkcji o znaczeniu ponadregionalnym w miastach węzłowych poprzez:**
 - zabieganie o lokalizowanie w Bydgoszczy i w Toruniu instytucji związanych z kierowaniem i zarządzaniem międzynarodowymi i krajowymi strukturami gospodarczymi i politycznymi,
 - rozwój instytucji kulturalnych najwyższej rangi, wspieranie ich aktywności o międzynarodowym zasięgu,
 - rozwój szkolnictwa wyższego i innych instytucji sektora B+R, wspieranie ich aktywności o międzynarodowym zasięgu,
 - działania promocyjne ukierunkowane na utrwalanie marki aglomeracji, w oparciu o unikatowe walory i zasoby, specyficzną atmosferę, gościnność, bogatą ofertę usług turystycznych (hotelowych, gastronomicznych, rozrywki itp.).
- **integracja układów transportu publicznego miast Bydgoszczy i Torunia dla usprawnienia obsługi komunikacyjnej ludności w zasięgu obszarów funkcjonalnych tych miast poprzez:**
 - rozwój infrastruktury transportu publicznego w obszarze funkcjonalnym aglomeracji bydgosko-toruńskiej,
 - integrację usług transportu publicznego opartego o regionalny układ transportu kolejowego, miejskie sieci tramwajowe i autobusowe (jeden bilet), infrastrukturę mobilności w formule „park & ride”,
- **ochrona środowiska przed intensywną urbanizacją stymulowaną przez miasta Bydgoszcz i Toruń poprzez:**
 - rozwój infrastruktury komunalnej dla obsługi potrzeb aglomeracji bydgosko-toruńskiej,
 - ochronę zasobów i walorów rekreacyjnych środowiska przyrodniczego w bezpośrednim otoczeniu miast węzłowych aglomeracji,
- **wspieranie systemu zarządzania w Bydgosko-Toruńskim Obszarze Metropolitalnym (BTOM) poprzez:**
 - inicjowanie i organizowanie współpracy samorządów miast i gmin wiejskich BTOM (np. dla sporządzenia strategii rozwoju tego obszaru),
 - sporządzenie planu zagospodarowania przestrzennego BTOM.

4. Podstawowe instrumenty polityki miejskiej samorządu województwa

W najbliższych latach, w bezpośrednim zarządzaniu samorządu województwa, jego zarządu, będą środki finansowe Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Sfery interwencji dla tych funduszy są ujęte w zakresach działań programów operacyjnych, natomiast ich wydatkowanie winno wynikać z przyjętej polityki, której założenia przedstawiono wyżej.

Ponadto, dla realizacji zadań realizujących cele tej polityki będą mogły być wykorzystywane środki własne województwa, w tym w formie celowych funduszy jak np. funduszu wsparcia, funduszu wsparcia rewitalizacji małych miast, środki budżetu państwa, publicznych funduszy celowych jak np. Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Podstawową formą realizacji postulowanej polityki miejskiej samorządu województwa będzie dofinansowanie zgodnych z jej założeniami projektów inwestycyjnych i innych, wnioskowanych do wsparcia przez samorządy miejskie i inne podmioty z miast, także jednostki samorządu województwa. Przedstawiane do wsparcia projekty winny być zadaniami ujmowanymi w planach inwestycyjnych będących na ogół załącznikami aktualnych Planów Rozwoju Lokalnego, załącznikami strategii rozwoju miast itp. dokumentów planistycznych.

Wymogi szczególne dotyczą projektów rewitalizacyjnych. Zapisy **Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007 – 2013** stanowią, że projekty te winny być ujęte w programie rewitalizacji miasta, sporządzanym przez jego samorząd. Zgodnie z **Uszczegółowieniem RPO** każde miasto województwa ma ofertę środków finansowych z budżetu 7. osi priorytetowej programu, przeznaczonych na wsparcie proponowanych projektów rewitalizacyjnych (patrz załącznik 7 do Uszczegółowienia RPO). Ogół kwestii związanych z przygotowaniem projektów rewitalizacyjnych regulują zapisy programu, jego uszczegółowienia i wytyczne Instytucji Zarządzającej RPO dotyczące przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Podmiotem inicjującym współpracę samorządów lokalnych w ramach BTOM będzie już działające Kolegium Metropolitalne, któremu przewodniczy Marszałek Województwa. Prace planistyczne dla obszaru BTOM może wykonać Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku.

Załączniki:

Załącznik 1.

Załącznik Uszczegółowienia RPO nr 7.

Tab. Indykatywny podział środków w ramach działania 7.1.

L.p.	Liczba mieszkańców	Miasta	Alokacja dla poszczególnych LPR w euro	Maksymalny udział środków RPO na poziomie projektu
1	5000-10000	Więcbork	362 739	85%
2		Radziejów	358 772	
3		Pakość	359 268	
4		Strzelno	374 829	
5		Nowe	386 732	
6		Gniewkowo	449 596	
7		Barcin	484 624	
8		Janikowo	566 087	
9		Sępólno Krajeńskie	574 766	
10		Szubin	578 300	
11		Kruszwica	577 990	
12	10000-15000	Koronowo	633 308	85%
13		Ciechocinek	637 693	
14		Aleksandrów Kujawski	721 885	
15		Mogilno	720 716	
16		Golub-Dobrzyń	754 041	
17		Wąbrzeźno	809 701	
18		Żnin	814 671	
19		Lipno	870 214	
20	15000-20000	Solec Kujawski	840 571	80%
21		Chełmża	849 580	
22		Rypin	918 979	
23		Nakło nad Notecią	1 079 297	
24	Powyżej 20000	Tuchola	813 673	75%
25		Chełmno	1 188 183	
26		Świecie	1 494 367	
27		Brodnica	1 604 959	
28	Miasta subregionalne	Inowrocław	4 702 904	70%
29		Grudziądz	6 073 404	
30		Włocławek	7 298 073	
31	Aglomeracja bydgosko-toruńska	Toruń	10 409 403	65%
32		Bydgoszcz	18 260 944	
		RAZEM	66 570 267	

Tab. Hipotetyczny podział budżetu działania 7.1. RPO na alokacje dla Lokalnych Programów Rewitalizacji uwzględniający ogół miast województwa oraz w przypadku miast do 5 tys. mieszkańców ukazujący relację ich potencjalnej alokacji w ramach PROW do hipotetycznej alokacji w ramach RPO.

L.p	Liczba mieszkańców	Miasta	Alokacja dla LPR ogółu miast województwa w ramach RPO		Potencjalna alo- kacja dla miast do 5 tys. miesz- kańców w ra- mach PROW	Różnica między PROW i RPO
			w euro	w złotych	w złotych	w złotych
1	Do 5000	Lubień Kujawski	71 792	242 987	500000	257 013
2		Górzno	74 140	250 933	500000	249 067
3		Radzyń Chełmiński	105 586	357 367	500000	142 633
4		Chodecz	103 621	350 715	500000	149 285
5		Nieszawa	110 390	373 627	500000	126 373
6		Dobrzyń nad Wisłą	123 002	416 312	500000	83 688
7		Kamień Krajeński	125 459	424 627	500000	75 373
8		Izbica Kujawska	149 862	507 224	500000	-7 224
9		Lubraniec	173 338	586 680	500000	-86 680
10		Łasin	178 306	603 495	500000	-103 495
11		Kowal	189 880	642 669	500000	-142 669
12		Skępe	188 406	637 680	500000	-137 680
13		Jabłonowo Pomorskie	202 219	684 429	500000	-184 429
14		Kowalewo Pomorskie	222 146	751 874	500000	-251 874
15		Janowiec Wielkopolski	223 074	755 016	500000	-255 016
16		Mrocza	230 335	779 592	500000	-279 592
17		Łabiszyn	244 038	825 972	500000	-325 972
18		Piotrków Kujawski	244 147	826 341	500000	-326 341
19		Brześć Kujawski	250 808	848 885	500000	-348 885
20		Kcynia	261 508	885 102	500000	-385 102
Miasta do 5 tys. mieszkańców razem			3 472 058	11 751 526		- 1751526
21	5000-10000	Więcbork	342 376			
22		Radziejów	338 631			
23		Pakość	339 099			
24		Strzelno	353 786			
25		Nowe	365 021			
26		Gniewkowo	424 356			
27		Barcin	457 417			
28		Janikowo	534 307			
29		Sępólno Krajeńskie	542 499			
30		Szubin	545 835			
31	Kruszwica	545 542				
32	10000-15000	Koronowo	598 185			
33		Ciechocinek	602 327			
34		Aleksandrów Kujawski	681 849			
35		Mogilno	680 745			
36		Golub-Dobrzyń	712 222			
37		Wąbrzeźno	764 795			
38		Żnin	769 489			
39		Lipno	821 952			
40	15000-20000	Solec Kujawski	794 948			
41		Chełmża	803 467			
42		Rypin	869 099			

43		Nakło nad Notecią	1 020 716			
44	Powyżej 20000	Tuchola	770 863			
45		Chełmno	1 125 668			
46		Świecie	1 415 743			
47		Brodnica	1 520 517			
48	Miasta subre- gionalne	Inowrocław	4 444 552			
49		Grudziądz	5 739 764			
50		Włocławek	6 897 156			
51	Aglomeracja bydgosko- toruńska	Toruń	9 902 894			
52		Bydgoszcz	17 372 388			
		RAZEM	66 570 267			